

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 fittal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉNEZ
ezimzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János; Berde Áron, Szabó Sámuel, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor,**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Tartalom: A szőlő talaj előkészítése. Gábor József. — Termeljünk takarmány-répat. Fábri József. — A tölgy kéreg hántásról. Kertész György. — Gyümölcsészetünk érdekében. Szenkowich Márton. — Mi történik Monostoron? IX. Egy választmányi tag. — Értesítés a ragályos betegségekről. — Egyveleg: Erdélyrészi csikó telepek. Szolnok-dobokai gyümölcsészeti vándortanár. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak — Hirdetések. —

A szőlő talaj előkészítése.

A szőlő-föld előkészítésére nézve az eddigi tapasztalatok már minden kétséget kizárnak abban, hogy a 60—70 cm. mélyen megforgatott földben a sima vagy gyökeres vesző ültetése jobban foganzik, gyorsabban nő, korábban terem és az ily szőlő sokkal hosszabb ideig jó termő erőben megmarad, mint a forgatatlan földbe ültetett, mivel a szőlőlőfa gyökerei az egész megporhanyított talajban gyorsabban elterjeszkedhetnek és a sok gyökérzet által a lefordított televénydús talajból gazdagon táplálkozhatnak. Ennélfogva ámbár többbe kerül az első betelepítés, de a korábbi és állandó bő termés csak 10 év alatt is gazdagon pótolja a forgatásra ölenként adott 10—12 kr kiadást.

Hanem a föld forgatás csak ott czélyszerű és lehetséges, hol a szőlő-föld fekvése nem túl meredek és a hol elegendő vastag elmállott talajjal van dolgunk.

Igen meredek hegyoldalakon, ha ott elég vastag földréteg is lenne, nem tanácsos az egész vastag réteget felporhanyítani, mivel a nagy záporok az egész puha földet az aljba moshatják, de hosszabb csendes eső is a puha földön átszivárog egész a meghagyott kemény földig s ha a meghagyott altalaj tömörségénél fogva a vizet lejjebb nem bocsátja, az átszivárgott viz a puha és kemény réteg között tör magának utat s az egész megforgatott puha föld alsó részét sárrá áztatja, minek következtében a sulyánál fogva lefelé törekvő felréteg le esszik és halomra gyüremlik.

Ezen eset meredek hegyeken s agyagos talajnál forgatás

nélkül is gyakran megtörténik, hogy egész tábla szőlők meg esuszamlanak. Továbbá nem lehetséges a földforgatást végrehajtani, hol az elmállott földréteg vékony, csak 40—50 cm. vagy még ennél is vékonyabb s ez alatt bármilyen faj köszikla van, ilyen esetben a forgatás semmit nem vastagít a talajon, pedig a földforgatás egyik főczélja a tevékeny feltalajt a szőlő fának meg kívántató vastagságra emelni.

A vékony talaj réteget csak azon esetben lehet vastagítani, ha az alatta levő köszikla oly összetételű, mely a föld színre hozva a víz, levegő, meleg és hideg behatása által rövid idő alatt elmállik, mint p. o. a basalt s trachyit tuffák és bő földpát tartalmu kövek, melyek a levegőre hozva egy télen is gazdag talajjá mállanak és a melyek már a földréteg alatt is félig ekorhadt állapotban vannak. Mind a mellett azonban ezeknek is csak 20—25 cm. vastagságban felásása 4—5-ször annyiba kerül, mint az egész felső föld megforgatása. Ellenben az állandó szilárd kövek felfeszegtetése, melyek századokig sem mállanak szét semmit sem használta a talajuk, sőt a felszínre hozott kövek a kapálást is akadályozván, ismét le kellene hordani a földről s ezen költség is szaporitaná a már ugy is megtett nagy kiadást.

Volt alkalmam látni oly eljárást, hol az illető tulajdonos a vékony szőlőtálatj csupa buzgalomból az által akarta megvastagítani, hogy a feltalaj alatt levő mészkösziklából is rendkívüli munkával annyit felfeszegtetett és felül fordított, hogy midőn a föld forgatást bevégezték, az egész szőlőföld, mint valami kőbánya nézett ki s hogy a szőlőt beültethesse, a nagy költséggel felfeszegtetett köveket előbb le kellett hordatnia.

Ily körülmények között, valamint a meredek hegyeken is, tanácsosabb a szőlőt a hegyen keresztben futó 30—35 cm. széles és 50 cm. mély árkokban lefektetve ültetni, mivel a vékony földrétegnél is mindig kerül annyi elmállott föld, hogy az árkokból kiásott kövek helyett is épen a szőlő gyökeréhez jó földet telessünk. Azután az ily kösziklákba ásott árkokban az

ültetésnél, vagy bármikor alkalmazott trágya is sok ideig szokott tartani, miután az árkokból, mint zárt medenczéből sehova nem mosathatik.

Vannak vidékek, hol a meredek kősziklákat úgy szólva semmi elmállott föld nem fedí és a kőbe vágott árkokba ültetett szőlőfák még is oly erőteljesek, hogy hosszú karikás mivelettel kezelhetők.

A szőlőföld terraszírozása.

A meredek fekvésű szőlőföldeknek kőfalakkal való lépcsőzetes kiegyenlítése (terraszírozása) az elméletben igen szép eszme és ha a beültetendő szőlőföldön annyi forgó kő kerül, melynek az elhordása különben is nagy költséget okozna, minden esetre célszerűbb terraszokra felhasználni, mivel az által egyfelől az összeszedett köveknek az elhordási költsége megtakarítatik, másfelől pedig a falak mennyisége szerint a hegy meredeksége még is kisebb nagyobb részben enyhíthetik. Hanem ha a beültetendő szőlőföldön kő nem létezik s azt más helyen vágatni és mesziről oda hordatni kellene, még távolról sem fizeti meg a terraszírozás haszna azon kiadás kamatját, mit a kőfalakra költenünk kellene.

A terraszírozás célja az lenne, hogy az egyes táblák a lehetőségig vízszintes kiegyenlítése által a szőlő föld lemosása meggátoltassék és a munkás könnyebb állása által a szőlő munka megkönnyíttessék; hanem ha meggondoljuk, hogy p. o. csak 45 fok emelkedésnél is, melynél meredekebbek is vannak, mennyi kőfal szükséges a föld kiegyenlítésére és azon lehetlenséget, hogy az egy méter magas kőfalak által származott gödrök megtöltése is miként és honnét eszközölhető, senkinek nem lesz kedve ily munkába fogni akkor, midőn még Magyarországon azon a pénzen hatszor annyi kész szőlőt is vehet.

Az ily meredek hegyeken 2—3 fal emelésével mit sem használunk, mivel minden méter falmagasság csak annyit képes egyenlíteni előre; az azon túl levő szőlő föld semmit sem változott a helyzetéből, minél fogva a 2—3 fal által a szőlő föld meredekségéből semmit sem enyhítettünk. Haszna a terraszírozásnak csak úgy lehetne, ha az egész szőlő föld két méter széles táblácskákra osztatnék be s minden tábla élébe egy méter magas fal emeltetnék s még ekkor is a 45 fok meredekség csak felére lenne leszállítva, pedig csak egy 200 méter hosszú szőlőben is már 100 falat rakattunk iszonyu költséggel.

Épen azért szerény nézetem szerint még mi nálunk a terraszírozás csak a helyben összeszedett s az utból úgy is eltakarítandó köveknek az elhelyezésére szorítkozhat és a hol még Magyarországon terraszírozásokat látunk, az mindenütt csak a szőlő földjéről összeszedett kövek olcsó elhelyezésében leli magyarázatát. A ki ezen számításon kívül a föld egyengetés kedvéért teszi s más helyről hozatva a köveket, falakat rakat: az csak privát passzióból teszi és teheti ott, hol a kiadásokat nem bevételből, hanem a kedvtöltésre elköltendő pénzből kell levonni.

Egyedül azon esetben, ha a meredek hegyeken feljáró kanyargós (serpentin) utakat akarunk készíteni elkerülhetlen a levágott part felfogása; de itt is csak a föld színéig eme-

lünk falakat azon célból, hogy a föld szőlőtől le ne omoljon.

Meredek hegyeken az eső által a föld lehordása terraszok nélkül is felette meg lenne akadályozva, ha a hegy mentében a szőlőfák egymástól legalább egy meternyire ültetnének, vagy is a szőlő szélesebb sorai ne felfelé a hegynek, hanem keresztben futnának, (szálvesszős miveletnél mindenfelé egyenlő távol lehetnek) mivel az ily ültetésnél egyik kapálás jobbról, a másik balról, de minden kapálás csak oldalról tétetnék s nem okoznánk azt, hogy már a kapával mesterségesen minden kapálásnál lejjebb huzzuk a földet.

Az oly művelettel azután minden kapálás után a hegy meredekségéhez képest minden 4—5 sor között csak kapával egy egyszerű barázdácskát húzhatunk, mely a felette levő táblából lefolyó vizet felfogva a tábla szélében vagy derekában készített s kővel vagy gyeppel kirakott fő vízvezető árkokba vezetné, melyek azután a barázdából átvett vizet károsítás nélkül levezetnék.

A barázdák végein a föld felfogására földfogó gödrök is ásandók s ezek minden nagyobb eső után a barázdákkal együtt kitisztítandók.

Ősszel pedig, hol a fedés szokásban van, a bakhátakat is keresztben kellene készíteni, mi által a két bakhát között levő árkok minden vizet teljesen felfognának s az altalajba bocsátanak és így egyfelől a téli esőzések és hólé rombolásai meglennének akadályozva, másfelől pedig a szőlőföld is bőven megtelne vízzel s a nyári szárazságban kevesebbet szenvednének a szőlőfák, mint a jelen ros szokás mellett, hol a lefelé irányuló árkok által minden téli víz levezettetik.

Minden esetre szem előtt tartandó, hogy mily talajjal van dolgunk, mert ha a feltalaj alatt sima pala lenne az altalaj, a feltalaj átáztatásával a szőlő lecsuszását idéznénk elő; — oly körülményeknél a bakhát közötti árkok végeinek folytonos tisztán tartása által a víz mind kibocsátandó.

Röviden össze vonva :

Nem tulmeredek fekvésnél és vastag talajnál a földforgatás; — meredek hegyeken s vékony talajrétegben csak az árkokkal való ültetés vezet célhoz.

A föld leszállását keresztben való kapálással s helyesen és sűrűen beosztott vízvezetőkkel lehet megakadályozni.

Terrasz falaknak a betelepítendő szőlő táblából összeszedett kövek felhasználandók, de a távolról hordott kövekből készült kőfalak haszna soha sincs öszhangzatban az azokra fordított kiadásokkal.

Érdiöszeg.

Gábor József.

Termeljünk takarmány-répát.

Még nem ismerem olyan gazdaságot, a hol ezen hasznos takarmány-növény termesztésével feihagytak volna, ha egyszer azt megkísértették, annyi és oly nagy előnyök teszik azt kiválóan kedvelt- és becsessé. Gazdagon trágyázott, jó porhanyó földben termelve, hozama felülmul minden nemü másféle takarmányt, mely ugyan azon helyen termelt volna, vagy hasonló körülmények között szokott teremni. E mellett kedves tápláléka minden nemü házi állatainknak; fejős teheneink, ha naponta

csak kétszer adagoltatnak is belőle, sokkal bővebben tejelnek tőle, a nélkül, hogy tejük higabb lenne, sőt czukortartalomban még nő. Kimustrált vén ökreinket a legjobban lehet vele a vágóhid számára kihizlalni minden szemes gabona, dara és széna nélkül, csupán csak tisztára mosott és felaprózott takarmány répával s közbe-közbe tiszta, szálas szalmával; még itatni sem kell a marhát mellette, csak arra legyen gond fordítva, hogy bő alommal láttatván el, mindég tisztán tartassanak. Rideg sertéseket semmivel sem lehet könnyebben kiteleltetni, mint takarmány-répával; reggel és este egy-egy adagot vetvén eleibök, mit jó ízűen falnak fel és mellette jól érzik magukat, szépen néznek ki; csak hogy léghuzammentes pajtájuk jó bőven legyen almozva. Hát még szárnyas állataink mennyire örvendenek ezen nyers tápszernek? apróra vagdalt répával, minden szemes gabona nélkül, libáinkat is ki lehet teleltetni, miből ha tyukaink is részesülnek, bővebben szoktak tojni. Csikóknál pedig éppen a zab helyét pótolja a répa. Egy szóval nincs egyetlen házi állatunk, mely mód nélkül ne kedvelné azt s éppen azért óvakodni kell annak mértéken felüli adagolásától, mert könnyen megesik, hogy a legerősebb vagy keményebb állat is, mint például a bival, kihalad tőle, ha belőle — úgy szólván — torkig lakott.

Termelési módja kétféleképen történik, vagy kiültetendő palántáról, mint a káposzta, vagy egyenesen magról. Első esetben a magot egy előre a végre elkészített ágyásba, vagy melegágyba vetjük el sűrűn és mikor a palánt negyedik levelében van, ültetjük ki onnan az előre jól elkészített földbe, vonalzó vagy spárga után 66 cm. egyenközü sorokba s az egyes plántákat egymástól 50 cm. távolra. Utóbbi esetben vetőgéppel, vagy annak hiányában vonalzó után, hasonlóan 66 cm. egyenközü sorokba vetjük a magot a jól megmivelt földbe, vigyázva, hogy 3 cm-től mélyebben alá ne takartassék a mag, mert különben könnyen belefutad és hiában várunk kikelésére. Mikor már az így elvetett és szépen kikelt növény negyedik levelét hajtja, gondosan megkapálgatjuk és takarítjuk minden burjántól, mire hirtelen növésnek indul, gyorsan nő; — második és harmadik kapálását kapáló-ekével is czélszerűen és gyorsan végezhetjük, csak hogy a növény mellett maradozó burjánt kézi kapával is kiirtani el ne mulasszuk.

A termelésnek ez utóbbi módja már csak azért is előnyösebb az elsőnél, mivel az egyenesen a földbe vetett magról sokkal szebb és nagyobb répák nőnek, mint ültetés mellett, csak arra vigyázzunk, hogy sehol egy szálnál több ne maradjon egy helyt, a mi azonban könnyen megtörténik, ha eléggé gondosak nem leszünk, mivel minden egy-egy magból rendszeren két palánt szokott kikelni.

Néhol szokásban van a már szépen diszljó répákat alsó leveleiktől nyáron át megfosztogatni s azokkal szopó borjúkat, sertéseket táplálni; de ez nem ajánlatos eljárás, mert azt a répa sinli meg növésében, minthogy táplálékának igen nagy részét a levegőből veszi gazdag levelein át.

Kiszedési ideje október vége s november hava a fagy beálltaig. Minél tovább állhat a földben, annál kifejlettebb, táplálalóbb és annál könnyebben eltartható.

A lehetőleg száraz időben kiásott, levelei és a reá tapadt földtől megtisztított répát legcélszerűbb télire pinczékbe egy-

másra halmozva rakni el, melyeket a kemény fagy beálltaig szükséges minél gyakrabban, vagy ha lehető folytonosan szelölöztetni. Azonban ott, a hol nagyobb mérvben termeltetik, nem igen jut számára hely a pinczében; ott tehát annak télire elartása következőkép szokott történni: a gazda kiszemel szerüs kertjében egy magasabb pontot, hova eső és hóé nem szokott egybegyülni és ott téglalap alakra 2 meter széles és több meter hosszú helyet kiásat egy jó ásó nyomnyira, a felásott földet szépen kitakarítja és a két szélire rakatja. Most száraz szalmával az ekként elkészített helyet beteríti, a répát szépen koporsófedél alakban felhalmozza és tiszta száraz szalmával egy jó tenyérnyi vastagon betakarja, mire a fenékből kihányt földet lapáttal ügyesen reá rakja, közbe-közbe a kupacz ormán egybe csomózott szalmából szelelőt hagyván, hogy azon át a kifejlődő meleg elgőzölghessen.

Jelen szerencsétlen gazdasági viszonyaink mellett nem kis baj az, hogy bárha belátjuk, hogy mi lenne jó és üdvös befolyású háztartási terheink könnyítésére, még sem követhetjük azt, miután tulajdon birtokunk használatában a mások kényekedvétől annyira korlátozva vagyunk. Így az annyira hasznos répatermeléssel is csak bekerített elsáncolt helyeinkre vagyunk szorítva, mivel vetési ideje megelőzi a törökbuzáét, kiszedése pedig utánna esik annak; ha pedig szabad földünkbe vetnők, a bizonyos felprédáltatásnak tennők ki, pedig tudva van, hogy utánna mind őszi, mind tavaszi vetés kitünően szokott diszteni. Így vagyunk fájdalom! löher termelésünkkel is, melynek kis hozamát rendszeren a határon szabadon legelésző marhák s juhnyájak prédálják fel megbecsülhetlen kárunkra. Tagosítás! tagosítás! ugyan mikor jön el hozzánk is áldásod!!?

Óralja Boldogfalva.

Fabri József.

Közlemények az erdészeti köréből.

I.

A tölgy kéreg hántásról.

Az állati bőrnek cserzésére — azaz azon állapotban való előállítására, melyben az a lábbeliek készítése és a különböző szíjgyártó munkáknál szükségeltetik — vagy cersav tartalmu növényi részeket, vagy timsót, vagy olajnemeket használnak fel.

Ha ezen anyagok bármelyike által a nyers bőroket kidolgozzák, akkor az azokban előforduló és a korhadást elősegítő alkatrészeket részint vízbeni áztatás által eltávolítják, részint vegyi egyesülés által megkötik azért, hogy ez uton a bőr hajlékonyságot és tartósságot nyerjen.

Mi nálunk ezen műveletnek keresztülvitelére leginkább a cersav tartalomban gazdag növényi részeket használják fel u. m. a tölgykérget és tölgygubacsot, habár a tölgyen kívül még a nyírfa, lucz- és vörös-fenyő kérgében is meglehetősen mennyiségű cersavtartalom található, sőt csekély mértékben cersav valamennyi honos faneink kérgében és fiatal hajtásaiban is előfordul.

Honos tölgyeink közül kéreg hántásra cserzési célból csak a kocsányos tölgy (*Quercus pedunculata*) és a kocsánytalan vagy csoportos tölgy (*Q. sessiliflora*) alkalmas.

A kocsányos tölgy termőhelye a síkság és meleg éghajlatok lévén, ezen viszonyok között annak kérge cseranyagban gazdagabb, mint a csoportos tölgyé, míg ellenben előhegyekben és hűvösebb éghajlati viszonyok között e tekintetben a csoportos tölgy bir előnnyel a kocsányos tölgy fölött.

Ha egyébiránt ezen tölgyfajok imént említett és életigényeiknek megfelelő szélességi és magassági kiterjedések között fordulnak elő, akkor a laza, kellő televény és ásvány tartalmu tehát erőteljes, üde és mély talajon nyerni az értékebb cserzőkérget.

Ezek szerint tehát a déli fekvések és melegebb égalkak, melyek a nemesebb gyümölcsök pl. a szőlő művelésére alkalmasak, jutalmazók a cserkéreg termelésnél is.

A cserkéreg termelésre használt erdőket csak igen rövid 14–20 éves fordával ellátott sarjerdőként szokás kezelni azért, mert egy részt a sarjnak nagyon gyors fiatalkori növése husosabb, tehát cseranyagban gazdagabb hajtásokat létesít, mint a magról kélt növény; más részt, mert televényes sík talajon — hol felkapálás után a talaj termő rétegének az eső általi lemosásától tartani nem lehet — a sarjak általi nagyobb mérvű beárnyalásig „kivételesen“ mezőgazdasági terményeket is lehet művelés alá venni.

A cserhántó tölgy erdőket legczélszerűbb, ha a talaj erőteljessége megengedi, csak tiszta erdőként nevelni; ellenkező esetben a bükk, gyertyán, mogyoró, melyek lehulló lombzatukkal a talajt javítják, szívesen látott vendégek, de csak átmenetileg, míg ezen kívánalomnak eleget tettek.

Említett elegyfák közül legveszélyesebb a mogyoró, mivel a talajt igen kimeríti. A sarjerdőnek legmegfelelőbb sűrűsége az, midőn az egyes fák egymástól m. e. 1—1,5 m. távol állanak, tehát holdanként átlag 3000—4000 sarj fordul elő.

A cserhántásra szánt erdők cseranyag tartalmát és értékét megítélhetni a hajtásokból nyezett darabok keresztmetszetén szabad szemmel látható kéreg minőségéből, miután azon egy külső vörösbarna és egy belső világosabb színű kéregrészt ismerhetni föl, mely utóbbi szélessége mérvadó a kéreg minőségére nézve akként, hogy minél vastagabb a belső fehéres vagy halvány vörös színű kéregrészt és minél vékonyabb a külső réteg, annál gazdagabb csertartalomban.

Ha a vágás alá veendő cserhántó erdőben a tölgyen kívül más fánemek is fordulnának elő, ezeket legczélszerűbb a vágást megelőző évben vagy télen, vagy legalább kora tavasszal eltávolítani, mert a fennmaradt tölgyek első esetben nagyon husossá lesznek.

A tölgy vágása rendszeren közvetlen a rügy fakadás után történik, tehát m. e. május elején kezdődik és tart július közepéig, mivel ekkor a kérget legkönnyebben lehet hantani és mivel tavasszal valószínűleg a csertartalom is nagyobb, mint nyáron.

A kéreg hántásra csendes nedves légjárás választandó, miután a kéreg gyakori meleg esőzések mellett, mint az tavasszal lenni szokott, a reggeli és estvi nyirkosabb időben és üde talajon jobban leválik, mint az ellenkező viszonyok között.

A kocsányos tölgyet könnyebben lehet lehámozni mint a csoportost, csakhogy utobbinak ugyanazon egy termőhelyen rü-

gyei m. e. 10 nappal korábban fakadnak, tehát a hántás is annyival korábban megkezdhető.

Némely helyeken a vágásokat csak nyáron János napkor állítják be, mivel ekkor állítólag a csertartalom pár %-al magosabban állana, azonban ezt csak ott eszközölhetni, hol a korai fagyok a még igen gyenge és meg nem fásodható hajtásokat el nem pusztítják, vagy hol ezen gyenge hajtásokat a legközelebbi tavasszal martiusban külömben is levágják és csak is a levágás után keletkezőket hagyják meg, melyek már a legközelebbi őszig megerősödnek. Ez utóbbi eljárás azonban zord vidékeken még a májusi hántás után is alkalmazandó, különösen ha a hajtások lefagyása netán erre okot adna.

Kertész György.

Gyümölcsészetünk érdekében. *)

Tekintetes igazgató választmány!

Bátor vagyok a Tekintetes igazgató választmányhoz a gyümölcsészet előmozdítása tekintetéből a következő indítványt terjesztetni elé:

Ugyanis tudva és elismerve van, miszerint a gyümölcs nemcsak mint természetes és egészséges tápanyag benn és künn kedvelt árutárgy s mint ilyen nevezetes közzgazdasági czikk. Tudva van továbbá az is, hogy valamint mindenféle élőfa, egy a gyümölcsfák is, minő nagy befolyással vannak az éghajlat minőségére nézve és mennyire képesek a meleg és hideg, a nyirok és szárazság, a szél és szélcsend között a szükséges egyensúlyt fenntartani és azt szabályozni.

Hazánkban csak egynéhány évtől fogva kezdett a gyümölcsészet, a jobb gondolkodásnak helyes belátása és kezdeményezése után, egy kis szerény lendületet venni; de ezt is, az alsóbb néposztály hanyagsága és tudatlansága, a közép osztálynak közönye mellett, még annyi sok másféle természeti csapások és akadályok hátráltatják, miszerint Isten tudja, hogy mikor és ha valjon valaha képesek leszünk-e — a mire pedig törekednünk kell, — a külföldet, ha nem is épen utólrni, legalább csak megközelíteni is.

Hogy tehát mégis e tekintetben egy kissé haladhassunk, szükséges valami komolyabb rendszabályhoz is nyulnunk. Szükséges a gyümölcs és gyümölcsészet ellenségeit minden kigondolható uton módon és eszközzel irtanunk és pusztítanunk és minden tényezőt, mely kitűzött célunkat elősegíti, pártolnunk és oltalmaznunk.

Ilyen kártékony veszedelmes pusztítói, — a mint tudva van, — a gyümölcsök és gyümölcsfáknak, — a többek közt — a rovarok és hernyók sokszor képzelet feletti száma és sokfélésege, melyeket kiirtani és elpusztítani gyakran a legnagyobb és szorgalmatosabb emberi erő is képtelen. Szükséges tehát ilyen körülmények között azon tényezőket, azon állatokat, — melyeket e tekintetben segítségünk és szövetségünkre adott a természet, — oltalmunk és pártfogásunk alá venni.

Ezen szövetségeseink, — a mint tudva van — az éneklő, vagyis az ugynevezett rovar evő madarak.

*) Indítvány az erdélyi gazd. egylet igazgató választmányának f. hó 5-én tartott ülésére.
Szerk.

Szerény indítványomnak tehát egyik része az lenne, miszerint a Tekintetes igazgató választmány egy feliratban kéri meg a nagyméltóságú közigazgatási ministeriumot, hogy rendelet, vagy e végre alkotandó törvény által helyezze a rovar pusztító madararakat, — melyeket mindenki kénye-kedve szerint fogdos, üldöz és pusztít — országos oltalom alá.

A másik része indítványomnak egy a pomológiára nézve a hernyó és rovaroknál is veszedelmesebb és kártékonyabb állatra, — mely gyümölcs csemetéinknek évenként legalább is 50—60 százalékat pusztítja el — a mezei nyulra vonatkozik.

Egy nyul, a mint tudva van, mindenestől, szőröstől—bőröstől együtt, a legdrágább időben is 1 forint 50 kr, vagy legfeljebb 2 forintnál alig ér többet és mégis ez az egy nyul a szőlőkben kertekben és más helyt létező gyümölcsoltványok, vagy csemetékben évenként száz és ezer forintokra menő kárt képes okozni.

A nyul a zöld vetéseknek, valamint több egyébféle kerti élelmi növényeinknek is jelentékeny pusztítója és mint ilyen oly csekély értékéért, a mennyit annak a vadászati idény alatt kevéssé husa és nem nagy értékű bőre ér, valóban nem érdemi meg, hogy megengedtéssék, miszerint a gyümölcsészet, hazánk e fontos közigazgatási ága folytonosan károsittassék és a nem rég indult haladásában, — az elemi csapásokon kívül is, — szünet nélkül hátráltassék.

Magyarország dicső emlékeztető Nádora, néhai József Főherczeg, ki mint tudva van nagy kert és gyümölcsészet kedvelő volt, a nyulakat, mint a gyümölcsészetre nézve kártékony állatokat keményen üldözte és azoknak minél nagyobb mértékbeni pusztítását kívánta és így a rókákat, melyek a mint tudatik az apró nyulfiakban meglehetősen pusztítást szoktak okozni, de a melyek másfelől a falusi lakosoknak egy-két darab nem zárva tartott majorságán kívül, bizony nagyobb kárt nem igen szoktak csinálni, védelme alá vette és a hasznos állatok közé sorolta. Ugy hiszem elég nagy és okos embert hoztam fel indítványom helyessége és pártolási érdemlegessége mellett és elég fontos argumentumot arra nézve, hogy gyümölcsészetünk szép haszonnal kecsegtető jövőjét ne áldozzuk fel egy nagyon is kevesebb értékű szenvedélynek és csekély becsű közigazgatási czikknek.

A másik része tehát említett indítványomnak az, miszerint a nyulak, — melyek gyümölcsészetünkben oly nagyon hátráltatnak és érzékenyen károsítanak, — soroltassanak a kártékony állatok közé, hogy azokat a vadászati idényen kívül is, bár mikor és bárki által lehessen pusztítani.

Ha akarjuk a czélt és elvet, akkor akarnunk kell az azt elérő eszközöket is.

És így ezeknek elmondása után ajánlom indítványom ezen másik részét is, illetőleg ezen kettős indítványomat, — a fenn említett nagyméltóságú ministeriumhoz leendő felterjesztés végett — a Tekintetes igazgató választmány becses figyelmébe és pártolásába.

Szenkovich Márton, **)
választmányi tag.

***) Az igazgató választmány ezen indítvány első ágát egyhangulag elfogadta, második részét ellenben szótöbbséggel elvetette.
Szerk.

Mi történik Monostoron?

Közlemények a gazdasági tanintézet köréből.

IX.

(Eke próbák. Tavasz munkák folyamata, egyéb gépek s eszközök.)

A mint már korábbi soraimban említém egy helybeli elsőrendű kereskedői cég, névszerint pedig Bokros Ádám, gazdasági gépekből s eszközökből nagy raktárt rendezett be; a raktárnak gépei és eszközei pedig alkalomszerűen a gazdasági tanintézetnél szándékoltattak vagy megpróbáltatni, vagy munkájukban bemutatattani. Egy ilyen kísérlet, illetőleg bemutatás tartott f. hó 15-én a tanintézet birtokán különböző ekékkel, melyeknek eredményeit alább vázolandom.

Előbb azonban néhány szóval kiterjeszkedem annak konstatálására, hogy valóban szükséges és hasznos is egy, lehetőleg gazdagon felszerelt s czélszerű és jó kivitelű gazdasági gépek s eszközökből tartandó raktár. Mert ennek hiányában még azon gazdáink is, a kik különben egyszer másszor egy-egy gépet vásárolni hajlandók lennének, nem vásárolnak, mert félnek az ismeretlen géptől vagy eszköztől, míg így közvetlen látás és megkísérlések után a gazda vevő szándékát megvalósíthatja s a csalódástól is megszabadul, mert csak azon eszközt vagy gépet veszi meg, melynek szerkezetét, munkáját közvetlen szemlélet után megismerte. S arra is szükség van, hogy gazdáink gépvásárlásaikban minél kevésbé és minél ritkábban „üljenek fel” részint az igazságosság tekintetéből, részint pedig azért, mert egy megcsalódás vagy „megcsalattatás” elriasztja nemcsak azon gazdát, de annak egész környezetét is a vásárlástól s így a gépek alkalmazásának közigazgatási haszna is mindinkább eltávolodik körünkben.

De eltekintve a raktár üzleti oldalától s eltekintve attól, hogy éppen tökeszegény s a gépmunkákra kevésbé alkalmas ország részünkben mily nagyon szükséges az, hogy a bemutatott gépek jők legyenek, — ezen raktárnak még azon haszna lesz itt nálunk, hogy némiképen állandó kiállítást képezvén, sokaknak tanulságos szemlétárgyul fog szolgálni s sok oly eszközzel és géppel ismerkedhetnek meg a szemlélők, melyeket különben vagy csak rajzból, vagy éppen nem is láthatnak vala meg.

Az első próba ezen raktár eszközeivel április 15-én délután Tulogdi S. intéző tanár ur buzgólkodása folytán tartatott meg, mikor is az intézet táborhelyi tábláján különböző ekékkel szántási munkák végeztek összehasonlítás czéljából. Ott láttuk a minden gazdasági mozgalom iránt melegen érdeklődő Bárány Dániel Ő Exlját, Bárány Jenő és Ernő urakat, Szabó József, Meisner Rudolf, Schilling Rudolf, Simay Lukács, Simon Kálmán, Bokros K., Hantz P., Biró Simon, Gál Gyula, Gál Elek urakat s még több más urakat a vidékről s a tanintézet összes hallgatóit. A szántások nem voltak versenyeknek tekinthetők, mert már az ekék is különbözőek voltak; azonkívül az egyes ekével végzett munka rövid ideje, a szántásra fennhagyott talaj egyenlensége s különbözősége nem voltak alkalmas verseny föltételek. A műveletek arra szorítottak tehát, hogy az ekék egyenként, önmagukért figyeltessenek meg.

Kiállított s szántásra alkalmaztatott:

A Clayton & Shuttleworth-féle: 3-as számú könnyű szántásra	ára 35 ft.
A Clayton & Shuttleworth-féle: 2-ös sz. jó közép mély szántásra	ára 38 ft.
Simonfy-féle kolozsvári gyár: 2-ös számú mély szántásra	ára 35 ft.
Simonfy-féle kolozsvári gyár: 3-as számú közép mély szántásra	ára 33 ft.
Simonfy-féle kolozsvári gyár: 4-es számú könnyű szántásra	ára 31 ft.
Perge-féle nagyváradai gyár: 2-ös számú közép mély szántásra	ára 25 ft.
Perge-féle nagyváradai gyár: 3-as számú közép szántásra	ára 24 ft.
Perge-féle nagyváradai gyár: 4-es számú könnyű szántásra	ára 22 ft.
Csermelyvölgyi gyár (Kassa) ekeje: könnyű szántásra	ára 30 ft.

Ezek közül tiszta szántása, jó fordítása s könnyű járásáért kiemelendő volt a Simonfy-féle 4-es számú s a csermelyvölgyi eke a könnyebb munkánál. A közép mély munkánál a Clayton-féle 2-ös számú eke. Perge ekéi csak könnyű talajra szerkesztettek s részeikben gyengék, egyiknek csoroszlyája az első fordulónál elhajlott. A mélyebb munkákra szánt ekéknél a barázda tisztasága s a fordítás tekintetében kívánivalók maradtak fenn.

Az egyes ekéknél az erőmérő is használtatott, eredményét az alábbi táblás kimutatás jelzi:

Megnevezés.	erő szükséglet átlag	a barázda	
		szélessége	mélysége
	bécsi mázsza	hüvelyk	
Clayton & Shuttleworth-féle 3-as számú	3·50	6·5	5·5
" " " 2-ös "	5·00	7·0	6·0
Simonfy-féle " 2-ös "	5·00	6·5	5·5
" " " 3-as "	4·25	6·5	6·0
" " " 4-es "	3·75	7·0	5·5
Perge-féle " 2-ös "	4·00	6·0	6·0
" " " 4-es "	3·50	6·5	5·5
Csermelyvölgyi	3·75	6·5	5·5

— Az ekék próbája után a Bokros czég által a hely színeire kihozatott két szénaforgató vétetett szemle alá; az egyik Nicholsoln gyártmánya volt ujjas villa szerkezettel, a másik Galfield-féle rugós villa szerkezettel. E két géppel több rendbeli (természetesen csak üres) fordulatok tétetvén az ítéletek kedvezőbb része a Galfield-féle gép felé hajlott.

— Végre kihozatván egy lyuk ásó eszköz (saját nevén: Digger) azzal a földben 15 cm. átmérővel 1 méternél mélyebb tiszta lyuk furatott. Ezen villaszerű kézi eszköz Amerikában van nagyban elterjedve s ültetéseknel, karók, ruda k, sasfák beállításánál, kutak tisztításánál, talajpróbák fölvételé-

nél igen czélszerűen használható s a lyuk vagy gödör elkészítése vele fél annyi időbe kerül, mint ha ásóval vagy más eszközzel dolgoznánk.

— Az eke próbák mellett alkalmunk volt látni a Kühne-féle „Hungaria Drill“ s a régi szerkezetű Garret-féle sorvetőgép munkáját árpavetésben. Az árpa fölé löher vetetett a Smith-féle szóróvetőgéppel. A sorvetőgépek vetettek 1 kat. holdra az árpából 115 litert; a szóróvetőgép pedig a löherből 14 kilogrammot, melyet azután tövis borona takart alá. Ezen a héten elvetetett 20 hold árpa s 20 hold löher; szántatott, vetetett s boronáltatott 20 hold zabos bükköny; szántatott továbbá 7 hold árpa, zab és luczerna alá. A jövő héten árpa, zab, luczerna és takarmány répa vetése van előirányozva, mikről majd referál

Egy választmányi tag.

Értesítés a ragályos és járványos állati betegségekről 1880. április 15-ig.

Me g y e	K ö z s é g	Az állatok faja és darabszáma	A kör megnevezése	Elhullt vagy gyógykezeltek
Háromszék	K-Vásárhely	2 ló	takonykór és bőrféreg	kiirtatott

A Szent István koronájának egész területe marhavészmentes.

Egyveleg.

— Erdélyrészi csikótelepek. A cs. és kir. hadügyministerium két küldöttje: Müller Frigyes, a steier gazd. egyesület titkára és Flórián dsidás őrnagy a napokban Kolozsvárt időztek; honnan a csikótelepül felajánlott Déés (?), Retteget, soron kívül (a mennyiben erre külön megbízásuk nem volt) Apanagyfalut és végre Olt-Bogátot, Gróf Eszterházy Istvánnak Alsó-Rákos közelében fekvő birtokát szemlélték meg. Nem lehet és nem is szabad tudnunk, hogy a meglátogatott jószágok közül fog-e és melyik ajánlatni; de az erdélyi gazdasági egyesületnek még 1877-ben tett felterjesztése értelmében kívánatosnak tartottuk volna, ha az akkor bejelentett és a netán ujabban ide csatolható birtokok mind ily szakértő s részrehajlatlan szemle alá kerülnek. Különben a mi halad nem marad és ha az erdélyi gazd. egyesület a hadügyministerium figyelmét e tényállásra felhívni fogja, nem valószínűtlen, hogy a kiküldöttek működése, — mely most csak nagyon szűkre szabott korlátok között mozoghatott, — legközelebb ismétlődni fog. —

— A Szolnok-doboka megyei gyümölcsészeti vándortanárs, ki tudomásunk szerint a kékesi járásban kezdi meg működését, a községi előjárásokhoz intézett következő felhívást bocsátotta ki, melyet a „Szolnok-Doboka“-ból veszünk át: Megyénk területén a gyümölcsenyésztés érdekében megtisztelő kineveztetésem következtében, midőn e nemzetgazdasági tekintetben is fontos teendőimet megkezdőleg, tett tapasztalataim folytán a gyümölcsfa-iskolák nagy része még mind kerítetlenek s a talaj művelésnek semmi nyoma: hivatalosan kérem a t. cz. előjáráságot a gyümölcsfa-iskolák kezelésére a megye által kiadott szabályrendeletek értelmében pontosan eljárni s azoknak végrehajtását szigorúan ellenőrizni.

Továbbá fölhivom, hogy azon községekben, melyekben ojtásra alkalmas vadonczok nincsenek, rendeljék az illető helyeken el, hogy az erdőkből ujnyi vastag vadalma és körtvefa csemete legalább 100 drb dús gyökeresen szereztessék be. Midőn ismétlen fölkérem a t. cz. községi előljáróságot, remélem, hogy ügybuzgalmuk következtében azon kellemes helyzetben leszek, hogy az eljárásomra vonatkozó utasítás értelmében teendő tudósításaimban megkímélve leszek szigoru rendszabályokérti folyamodástól. Retteg, 1880. ápril 15. **Vályi Elek.**

* **Lapunk mai mellékletét a „Gazdasági mérnök” című előnyösen ismert szaklap előfizetési felhívását melegen ajánljuk t. olvasóink szives figyelmébe.**

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd” nyomán.)

Gabona és gyapjupiacz Budapest, 1880. ápril 10-étől ápril 17-éig.

Buza kereslet csekély, árcsökkenéssel, forgalom 40,000 metermáza, ár 12.50 ft.

Rozs üzlet csekély áremelkedéssel, forgalom 4000 metermáza, ár 9.70 ftig.

Árpa üzlet gyenge, de szilárd árakkal, forgalom 4000 metermáza, ár: takarmányárpa 7.25 ftig, seres árpa 8.25 ftig.

Zab üzlet gyengült, áremelkedéssel, forgalom 4000 metermáza, ár 7.40 ft.

Törökbuza üzlet gyenge, forgalom 6000 metermáza, ár uj 7.65 ftig, ó 7.85 ftig.

Gyapju üzletben szilárd hangulat, a mult héten 1000 metermáza különféle gyapju adatott el. Árak 56 klgrammonként: jobb közép posztó gyapju 110—112 ft, jobb fésűs gyapju 100—102 ft, hibátlan bácsi 76—77 ft, hibás bácsi 72—73 ft, jobb homoki gyapju 68—69 ft, tisztai kétnyiretű 65—68 ft. Ez utobbiból, miután ára nem emelkedett, kereskedelmi posztó készítésére is történtek vásárlások. A timár gyapju forgalom készlethiány miatt nem ölthetett nagyobb mérvet, a meglevő készlet könnyen elárúsítható. Czigaja-timár gyapju 52—54 ft, raczka timár gyapju 42—44 ft. — A gyárilag mosott gyapju igen nagy keresletnek örvend. Eladatott 15,500 klgrm., 2.00—3.10 ft kilogrammonként.

Gabona-árak:

minimum és maximum: Budapest április 17. | Bécs április 17.

Buza	11.60—13.70 ft	10.60—14.50 ft
Rozs	9.60—9.80 ft	10.10—10.80 ft
Árpa, takarmány	7.49—7.65 ft	7.00—7.75 ft
Árpa, szeszfőzésre	8.00—8.90 ft	8.20—9.20 ft
Árpa, seres	— — —	9.25—10.00 ft
Zab	7.40—7.90 ft	6.75—8.00 ft
Törökbuza	7.60—7.80 ft	8.05—9.00 ft

Budapesti marhavásár április hó 15-én 1880.

Összes felhajtás 1396 db nagy és 1052 drb. apró marha. Eből eladatott 24 drb. bika, 777 drb. ökör, 401 drb. vágó tehén, 160 db. fejős tehén, 234 db. bival, 520 db. borju, 432 db. bárány. Árak: bika darabonként 70—102 ft, ökör páronként 200—325 ft, vágó tehén páronként 150—230 ft, fejős tehén darabonként 80—175 ft, bival páronként 130—205 ft, borju darabonként 12—36 ft, bárány páronként 4—7 ft. Hús-

árak 100 kilonként: ökörhús 50—53 ft, tehénhús 49—51 ft, borjuhús 50—70 ft, bivalhús 44—47 ft.

Bécsi marhavásár április hó 13-án. Összes felhajtás 2604 drb és pedig 1247 drb. magyar, 851 drb. lengyel és 506 drb. német fajta mind hizott állatok, melyből 2489 drb. ökör, 79 drb. tehén, 31 drb. bika és 5 drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó ökör 50—59 1/2 ft, lengyel 52—56 ft, német 50—59 ft, tehén 50—54, bika 49—52 ft, bival 45—46 ft.

Kőbányaisertésvásár ápril 16-án. (Az első magyar sertéshizlalo részvénytársaság jelentése.) Használható sertésekben hiány állván be, a heti üzlet élénken folyt le és az árak emelkedő irányt követtek.

Jegyzett árak: magyar 240—300 klgr. nehéz 62—63 kr, könnyebbek középminőségűek 60—61 kr, öreg kihizlalt sertések 360 klgr. 60 kr szerb és román 58—59 kr, klgr. tiszta súly. Eleség árak: tengeri-ó 8.10 ft, uj 7.80 ft, árpa 7.80 ft mm. és készpénzért. Helyi állomány: április 8-áról maradt 52530 drb. Felhajtás: Alvidékről kövér 2240 drb., sovány 1450 drb., Erdélyből 180 drb., Szerbiából 750 Romániából 240 drb., összesen 57390 drb. Elhajtás: Felvidékre 220 drb., Bécsbe (m. héten 386 drb.) 2400 drb., Csehországba 590 drb., Bodenbachon át 940 drb., Délnémethonba 110 drb., Ruttkán át 380 drb., Budapesti fogyasztás 1540 drb., Kültelki fogyasztás 50 drb., összesen 6230 drb. Marad állomány 51160 drb. A részvény szállásokban 7053 drb. van elhelyezve.

Az egészségügyi és transito szállásokban április 8-áról maradt 1727 drb., ehez jött: szerbiai 746 drb., romániai 243 drb., romániai tuskés 180 drb., összesen 2896 drb., melyekből eladatott 781 drb., marad állomány 2115 drb. A vizsgálat által eddig 271 drb. a fogyasztás alól kivonván, kiirtatott.

Disznózsir üzlet csekély, kész áru hordóval együtt 61 1/2—62 ft, ápril—majus havi kötésben hordó nélkül 59 1/2—60 ft.

Szalonna hanyatló árak, vidéki szalonna 55 1/2—56 ft, városi áru 58—59 ft, füstölt szalonna 62—64 ft.

Bécsi sertésvásár április 13-án. Összes felhajtás 3671 darab és pedig 742 drb. nehéz, 918 drb. középnehéz és 2021 drb. süldő; melyből 1564 drb. magyar, 2011 drb. orosz-lengyel és 96 drb. szerb fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 53—55 ft, középnehéz 49—52 ft, süldő 30—40 ft, szalonna és zsir 62—64 ft.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Pénc-kölcsönök

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármily magas összegig, 5 vagy 6% kamat mellett örlesztésre és 4000 frton felülieket még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölök.

Bekebelezett terhek kifizetését szintén eszközölöm.

(2.) Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál (16—52.)

llat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki Iroda”.

Kolozsvárt, Páris-utca 19-ik sz. sajtóház.

Értekezhetni posta után, vagy személyesen naponta d. u. 1—4 óráig.

Pincze felszerelési eszközök, bor és sörfejtő szivattyúk, dugaszoló és palaczköltő gépek,

de különösen gazdasági gépek nagy raktára, ugymint
törökbuza morzsolók 35 forinttól kezdve,

Mayer-féle Trieurök,

melyek a konkolyt, bükkönyt és vad zabot tökéletesen kiválasztják
kaphatók kedvező feltételek és jótállás mellett

az első magyar gazdasági gépgyár összpontosított raktár
és gépműhely erdélyországi fióktelepében

(5.)

(8.-45.)

WALSER FERENCZ-mól

Kolozsvártt, bel-monostorutca 12. szám.

P i n c z e i á r a k.

A heti vásár		Egy hectoliter vagy metermáza*						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	széna buza	olgy buza	rozsa	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Beszterce	april 13	900	700	600	—	320	500	200	80	380	40
Brassó	april 16	840	570	640	390	310	520	282	215	270	44
Csik-Szereda	april 14	910	—	650	650	375	575	210	100	160	40
Déva	april 13	1360	1040	640	440	360	600	390	160	280	44
Déva	april 10	1200*	910*	830*	—	287	700*	230	180	220	40
Ezsebetváros	april 17	800	700	600	—	330	450	300	150	250	44
Fogaras	april 9	1000*	—	680	—	300	691*	350	100	250	42
K.-Fehérvár	april 10	1235*	1120*	930*	—	—	700*	300	100	240	44
Sy.-Sz.-Miklós	april 10	1166	1000	650	650	350	560	220	70	—	36
Kolozsvár	april 15	870	—	620	—	350	500	280	200	350	46
H.-Vásárhely	april 15	1060*	800*	850*	640*	310	640*	300	100	450	44
Nagy-Enyed	april 15	1020*	810*	660*	—	200	500	450	150	260	44
H.-Szében	april 13	990	750	530	450	360	520	210	115	375	45
Szegesvár	april 15	820	600	500	—	350	400	130	70	160	44
S.-Sz.-György	april 13	950	810	510	560	300	550	330	160	250	38
Sz.-Régen	april 15	925	637	650	—	312	437	230	90	220	44
Sz.-udvarhely	april 13	1000	810	700	—	350	550	280	70	240	36

*) A csillaggal jelölt árak metermázsára értendők.

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40
kr-ával számítottak.

A hirdetés szövegét
a t. megrendelők minden
külön díj nélkül tot-
szés szerint akarhányszor
változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	széri hirdetésről									
	fizetendő forint									
$\frac{1}{16}$ v. egész oldal	7	20	31	61	95	120	140	160	150	210
$\frac{1}{16}$ v. fél "	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105
$\frac{1}{16}$ v. negyed "	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53
$\frac{1}{16}$ v. nyolcad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27
$\frac{1}{16}$ v. tizenhatod "	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai
és

lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészt
engedményben részesülnek,
ha hirdetésük beküldésekor
tagsági vagy előfizetői
minőségükre hivat-
koznak.